

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

L'ONG DEL CATALÀ.

Anàlisi de l'oferta de pel·lícules amb còpia en català als cinemes de Barcelona

Febrer-abril 2012

Introducció

Durant els mesos de febrer, març i abril de 2012 cada divendres es va realitzar una recollida de dades generals sobre les pel·lícules estrenades a Barcelona en català, ja fossin en versió original, doblades o subtitulades. A més, es van recollir dades més específiques d'aquestes pel·lícules: el nombre de sessions, els cinemes, els horaris, les sales, la durada a les cartelleres de la ciutat, i per últim, l'oferta de pel·lícules 3D.

1. Univers d'estudi: pel·lícules en català estrenades a Barcelona

Per començar, cal dir que l'oferta de cinema en català, ja sigui en versió original, doblada o subtitulada, va ser molt reduïda als cinemes de Barcelona, ja que 77 pel·lícules (el 74,9% del total de les pel·lícules d'estrena) no tenien cap còpia en català i, per tant, no van ser distribuïdes en aquesta llengua a cap cinema.

- **Només 15 de les pel·lícules d'estrena tenien la versió en català: el 14,1% doblades, el 3,2% en versió original i l'1,1% subtitulades.**

Durant aquests tres mesos, es van estrenar a Barcelona un total de 92 pel·lícules, de les quals 15 van ser en català (el 16,3% del total de pel·lícules):

1. *Any de Gràcia*
2. *Battleship*
3. *Crònica d'una campanya*
4. *Dictat*
5. *El meu fill i jo*
6. *Els jocs de la fam*
7. *Intocable*
8. *Katmandú, un mirall al cel*
9. *La dona de negre*
10. *La freda llum del dia*
11. *Lorax: a la recerca de la trífula perduda*
12. *Papá, sóc una zombi*

13. *The Human Tower*

14. *The Turin horse*

15. *Viatge al centre de la Terra 2: l'illa misteriosa*

D'aquestes 15 pel·lícules en català, tres (3,2%) es van projectar en versió original en català, una subtitulada (1,1%) i tretze (14,1%) doblades en aquesta llengua¹.

A continuació exposem els resultats de la distribució i exhibició d'aquestes 15 pel·lícules a la ciutat de Barcelona.

¹ Cal tenir en compte que una mateixa pel·lícula pot, al mateix temps, haver-se estrenat amb diferents modalitats lingüístiques: doblada i subtitulada, o bé en versió original i subtitulada, etc.

2. Distribució i exhibició de pel·lícules d'estrena en català

2.1 Dades segons les sessions

2.1.1) Pel·lícules estrenades a Barcelona amb còpia en català

Les pel·lícules estrenades en català en aquest període són:

Títol pel·lícula	Sessions en castellà	% sessions en castellà	Sessions en català	% sessions en català	Total de sessions
<i>Any de Gràcia</i>	0	0	28	100	28
<i>Battleship</i>	127	82,5	27	17,5	154
<i>Crònica d'una campanya</i>	0	0	5	100	5
<i>Dictat</i>	42	97,7	1	2,3	43
<i>El meu fill i jo</i>	16	84,2	3	15,8	19
<i>Els jocs de la fam</i>	123	82,0	27	18,0	150
<i>Intocable</i>	554	86,4	87	18,0	150
<i>Katmandú, un mirall al cel</i>	159	95,8	7	4,2	166
<i>La dona de negre</i>	204	94,9	11	5,1	215
<i>La freda llum del dia</i>	93	92,1	8	7,9	101
<i>Lorax: a la recerca de la trúfula perduda</i>	157	78,1	44	21,9	201
<i>Papà, sóc una zombi</i>	15	88,2	2	11,8	17
<i>The Human Tower</i>	0	0	1	100	1
<i>The Turin horse</i>	0	0	11	100	11
<i>Viatge al centre de la Terra 2: l'illa misteriosa</i>	193	88,9	24	11,1	217
Total	1.683	85,5	286	14,5	1.969

- De les pel·lícules estrenades amb còpia en català, el 85,5% de les sessions es van passar en castellà i només el 14,5% en català.

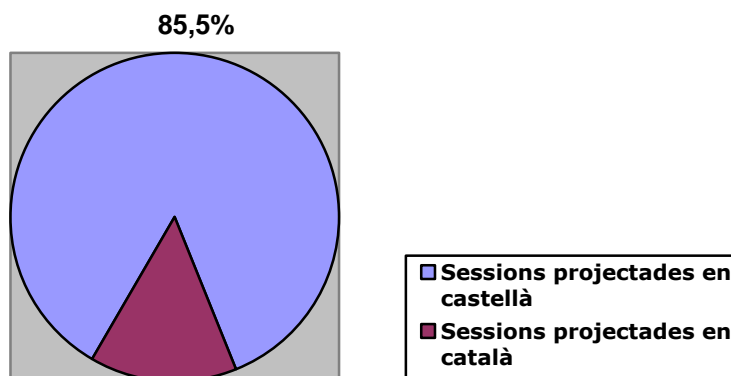
De les pel·lícules amb còpia en català, només s'han passat en versió catalana el 14,5% de les sessions (de 1.969 sessions en total).

- **Només quatre pel·lícules s'han projectat únicament en català, de les quals dues han estat un únic dia en cartellera.**

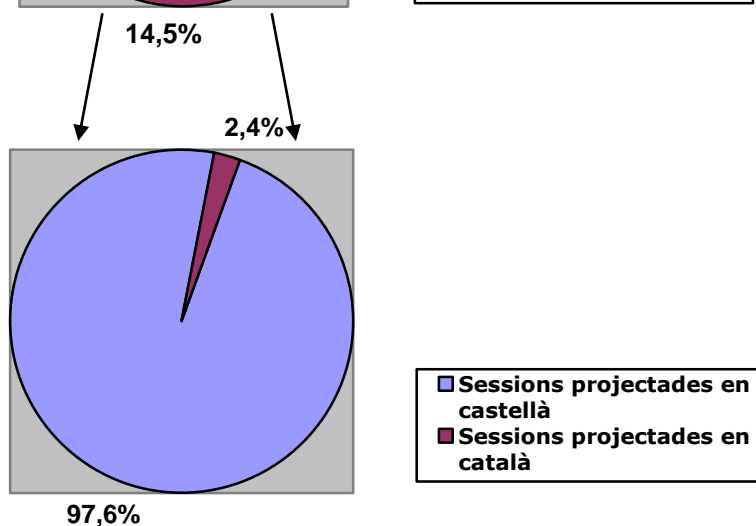
Del total de quinze pel·lícules estrenades en català, només quatre s'han estrenat únicament en aquesta llengua –*Any de Gràcia*, *Crònica d'una campanya*, *The Human Tower* i *The Turin House*–, de les quals dues –*Crònica d'una campanya* i *The Human Tower*– són documentals que es van passar només un dia i la pel·lícula *The Turin Horse* en 11 sessions totes elles exclusivament als cinemes Maldà. Per tant, es tracta d'una oferta extremadament restringida tant pel que fa al nombre de sales on s'han projectat com a la seva durada en pantalla.

2.1.2) Estimació de l'oferta de sessions en català respecte el total global de sessions

Gràfic 1. Sessions de pel·lícules amb còpia en català projectades en castellà i en català a Barcelona (febrer-abril 2012).

Gràfic 2. Estimació de les sessions en català sobre el total global de sessions a Barcelona (febrer-abril 2012)

- **L'oferta de cinema en català estimada a Barcelona durant aquests tres mesos no arribaria al 2,5%**

S'ha fet una estimació del que representaria aquest 14,5% sobre un percentatge total del 16,3% de pel·lícules en català per a tenir en compte totes les sessions (de pel·lícules amb còpia en català i pel·lícules sense

còpia en català). El resultat obtingut és que només s'hauria projectat el 2,4% de sessions en català a la ciutat de Barcelona en aquests tres mesos².

2.2 Dades segons els cinemes que han projectat una o més de les 15 pel·lícules estrenades amb còpia en català durant període febrer-abril 2012 i exhibidors

Cinema	Grup Empresarial	Sessions en castellà	% sessions en castellà	Sessions en català	% sessions en català	Total de sessions
Alexandra	Independent	1	25	3	75	4
Arenas de Barcelona Multicines	Grup Balaña	139	93,9	9	6,1	148
Aribau Club	Grup Balaña	10	100	0	0	10
Aribau Multicines	Grup Balaña	22	84,6	4	15,4	26
Bosque Multicines	Grup Balaña	74	93,7	5	6,3	79
Cinemes Girona	Independent	10	20	40	80	50
Cinesa Diagonal 3D	Cinesa	111	88,8	14	11,2	125
Cinesa Diagonal Mar 3D	Cinesa	175	69,4	77	30,6	252
Cinesa Heron City 3D	Cinesa	141	64,1	79	35,9	220
Cinesa La Maquinista 3D	Cinesa	161	100	0	0	161
Cinesa Maremagnum 3D	Cinesa	123	100	0	0	123
Club Coliseum	Grup Balaña	24	100	0	0	24
Comèdia	Grup Balaña	10	71,4	4	28,6	14
Glòries Multicines	Grup Balaña	45	100	0	0	45
Gran Sarrà Multicines	Grup Balaña	66	100	0	0	66
Lauren Gràcia	Lauren	57	73,1	21	26,9	78
Lauren Horta	Lauren	91	100	0	0	91

² Aquest percentatge estimat s'ha calculat tenint en compte que la resta de pel·lícules estrenades a Barcelona (pel·lícules sense còpia en català) durant aquest període tenen el mateix comportament pel que fa al nombre de sessions i durada en cartellera que les pel·lícules considerades en aquest estudi, és a dir, que les pel·lícules estrenades amb còpia en català.

**Anàlisi de l'oferta de pel·lícules amb còpia en català
als cinemes de Barcelona.**

Plataforma per la Llengua. Febrer-abril 2012

Lauren Universitat	Lauren	57	100	0	0	57
Maldà	Independent		0	8	100	8
Nàpols	Grup Verdi	29	87,9	4	12,1	33
Palau Balaña Multicines	Grup Balaña	56	81,2	13	18,8	69
Renoir Floridablanca	Renoir	53	100	0	0	53
Renoir Les Corts	Renoir	47	100	0	0	47
Urgell	Grup Balaña	9	100	0	0	9
Verdi HD	Grup Verdi	27	84,4	5	15,6	32
Verdi Park	Grup Verdi	8	100	0	0	8
Yelmo Cineplex Icaria	Yelmo Films/Loews Cineplex Entertainment	137	100	0	0	137
Total		1.683	85,5	286	14,5	1.969

- **Del total de 27 cinemes que han estrenat alguna pel·lícula amb còpia en català, 13 han projectat només la seva versió en castellà (48%).**

Sobre el 16,3% de les pel·lícules que en aquests tres mesos han estat estrenades almenys en català, quant a la seva distribució per cinemes, podem veure que n'hi ha tres a Barcelona -l'Alexandra (75%), els Cinemes Girona (80%) i els Maldà (100%)- que han projectat la gran majoria de pel·lícules en català. Cal destacar que justament aquests tres cinemes amb un percentatge més alt de sessions en català d'aquestes pel·lícules d'estrena són els únics que no pertanyen a cap gran grup empresarial, sinó que són de propietaris independents.

En segon lloc, podem veure una oferta de cinema en català parcial i encara minoritària en els següents cinemes, classificats de més a menys oferta: Cinesa Heron City 3D, Cinesa Diagonal Mar 3D, Comèdia, Lauren Gràcia, Palau Balaña Multicines, Verdi HD i Cinesa Diagonal 3D.

I, per últim, encara n'hi hauria alguns que mostren una nul·la presència de les pel·lícules d'estrena en català, oferint únicament la seva versió en

castellà: l'Aribau Club, Cinesa La Maquinista 3D, Cinesa Maremagnum 3D, Club Coliseum, Glòries Multicines, Gran Sarrià Multicines, Lauren Horta, Lauren Universitat, Renoir Floridablanca, Renoir Les Corts, Urgell, Verdi Park i Yelmo Cineplex Icària. Per tant, malgrat haver-hi còpies d'aquestes quinze pel·lícules en català, cap d'aquests cinemes va oferir ni una sessió en aquesta llengua i només es van passar les versions doblades i/o subtitulades en castellà.

2.3. Dades segons les sales

- **Només el 18,4% del total de les sales que han estrenat pel·lícules que tenien còpia en català, han ofert, de fet, la versió catalana**

Les 15 pel·lícules que s'han distribuït al llarg d'aquests tres mesos amb almenys còpia en català s'han passat en un total de 592 sales a la ciutat de Barcelona, de les quals a 492 (83,1%) ho han fet en la seva versió en castellà i només 109 (18,4%) en la seva versió en català.

2.4 Dades segons els horaris de les sessions

Horaris	Sessions en castellà	% sessions en castellà	Sessions en català	% sessions en català	Total de sessions
Matinal	35	94,6	2	5,4	37
Tarda	711	84,6	129	15,4	840
Vespre	392	86,2	63	13,8	455
Nit	346	85,9	57	14,1	403
Golfa	199	85,0	35	15,0	234
Total	1.683	85,5	286	14,5	1.969

- **L'oferta d'aquestes pel·lícules en català sorprenentment és lleugerament major en les sessions golfes que a les del vespre o la nit (on la recaptació és major); un patró que no segueix l'oferta de cinema en castellà, amb una oferta lleugerament major al vespre i a la nit que a les sessions golfes.**

Pel que fa als horaris en els quals es projecten les pel·lícules, no trobem diferències molt significatives entre les versions en castellà i en català. En tot cas, només destacar que en aquests tres mesos, hi ha hagut una oferta per sobre de la mitjana de pel·lícules en castellà en les sessions matinals que en català (94,5% en castellà respecte a un 5,4% en català). I, així mateix, s'observen sessions en català per sobre de la mitjana en les sessions golfes (a partir de les 12 de la nit). Aquesta darrera dada sorprèn ja que les sessions golfes acostumen a tenir menys recaptació que les del vespre o la nit, i a més, no passa així en el cas de les versions en castellà (amb una oferta major al vespre i a la nit que a les sessions golfes).

2.5 Dades segons la durada de les pel·lícules en cartellera

	Versió en castellà (setmanes en cartellera)	Versió en català (setmanes en cartellera)
<i>Papà, sóc una zombi</i>	4	menys d'1
<i>La dona de negre</i>	8	1
<i>La freda llum del dia</i>	3	1
<i>Katmandú, el mirall en el cel</i>	7	3
<i>Battleship</i>	2*	1
<i>Dictat</i>	2	1
<i>El meu fill i jo</i>	2	2
<i>Els jocs de la fam</i>	2*	2*
<i>Intocable</i>	7*	7*
<i>Lorax: A la recerca de la trúfula perduda</i>	4*	4*
<i>Viatge al centre de la Terra 2: l'illa misteriosa</i>	10*	5

*Nota: el nombre de setmanes pot haver augmentat en la versió castellana ja que encara estava en cartellera l'últim dia de l'observació (27/04/2012)

- **Les pel·lícules d'estrena amb còpia en català es mantenen més temps en cartellera en la seva versió en castellà que en català.**

Quant a la durada de les pel·lícules en pantalla, podem dir que la majoria de les pel·lícules que s'han estrenat durant el tres mesos d'observació s'han mantingut més temps en cartellera en la seva versió castellana que la catalana.

2.6 Dades de pel·lícules en format 3D

Pel que fa a la projecció de pel·lícules en 3D, del total de pel·lícules estrenades en català només el 7,2% de les sessions han estat en 3D, i d'aquest 7,2%, el 84,4% han estat sessions en versió en castellà i, per tant, només un 15,6% en català.

3. Conclusions

Els resultats generals mostren que a Barcelona, durant els mesos de febrer, març i abril del 2012 s'han estrenat 92 pel·lícules, de les quals només 15 pel·lícules (el 16,3%) tenien còpia en català. Malgrat haver-hi aquestes 15 pel·lícules que tenien una versió en català, a la pràctica, als cinemes **només han ofert el 14,5% de les sessions d'aquestes pel·lícules en català, mentre que el 85,5% restant s'han projectat en castellà.** Un càlcul estimat d'aquest resultat pel total de l'oferta de cinema a Barcelona (que inclou les pel·lícules sense còpia en català), mostra que només el 2,4% de les sessions als cinemes de la ciutat haurien estat en català.

A més, altres resultats específics sobre la distribució i exhibició d'aquestes pel·lícules exposen que d'un total **de 27 cinemes on s'han projectat les pel·lícules que tenien còpia en català, encara n'hi ha 13 que no han ofert cap versió en català (únicament la seva versió en castellà):** Aribau Club, Cinesa La Maquinista 3D, Cinesa Maremagnum 3D, Club Coliseum, Glòries Multicines, Gran Sarrià Multicines, Lauren Horta, Lauren Universitat, Renoir Floridablanca, Renoir Les Corts, Urgell, Verdi Park i Yelmo Cineplex Icària. **També, aquestes pel·lícules, en la seva versió en català han tingut una durada menor en cartellera que la versió castellana; i, així mateix, s'han pogut veure només en 109 sales mentre que la versió en castellà d'aquests mateixos films s'ha projectat en 492 sales de la ciutat. També s'ha observat que les sessions en català han tendit a oferir-se en horaris menys comercials (sessions golfes) que al vespre o a la nit. Per últim, també s'ha observat que pel que fa a les pel·lícules 3D que tenien versió en català, només un 15,6 % de les sessions han estat en català, mentre que el 84,4% restant s'han fet en castellà.**

Així doncs, **l'oferta de cinema en català, segons els resultats d'aquest informe, no només és molt inferior a la de cinema en castellà sinó que presenta fins i tot greus mancances pel que fa a la seva distribució i exhibició, tant pel que fa al nombre de sessions, sales, horaris i durada en cartellera.** És, per tant, una oferta totalment insuficient i inadequada tenint en compte el potencial d'espectadors que té el cinema en català i que s'exposa en altres publicacions, com ara el dossier de premsa sobre les bases de la Llei del Cinema de Catalunya en el que recull xifres oficials que mostren que des de l'any 2000 al 2007 "la corba interanual d'espectadors en català és paral·lela a la de sessions de cinema en català: com més nombre de sessions, més nombre d'espectadors". En conseqüència, podem deduir que l'oportunitat de negoci del cinema en català encara està lluny d'arribar al seu sostre, ja que fins ara la demanda sempre s'ha ajustat a l'oferta de cinema en català.

4. Valoracions de la Plataforma per la Llengua en relació a l'aplicació de la Llei del Cinema 20/2010

Tenint en compte els nous resultats d'aquest informe sobre el cinema en català a Catalunya, des de la Plataforma per la Llengua hem fet una valoració global tenint en compte l'aplicació de la Llei del Cinema actual.

En primer lloc, observem que la situació general del cinema en català, amb dades per la ciutat de Barcelona, és més favorable que la de finals del 2010 i, molt possiblement, el primer semestre del 2011. Aquesta millora s'explica arran de l'Acord signat el setembre passat entre el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, FEDICINE i el Gremi d'Empresaris de Cinemes de Catalunya. Aquest acord amb la indústria del cinema, a banda d'ésser una de les mesures contemplades per desenvolupar la mateixa Llei del Cinema, va suposar un pas endavant a la situació d'estancament que vivia el cinema en català, iniciada amb la negativa de les "majors" a doblar i subtitular les pel·lícules en català l'agost del 2010.

Tanmateix, els resultats exposats en aquest informe per la Plataforma per la Llengua són indicatius que la situació ha de millorar molt encara. El **procés cap a la paritat lingüística als cinemes de Catalunya, promogut per la Llei del Cinema i l'Acord esmentat anteriorment, s'ha d'accelerar de manera urgent, i que afecti no només al nombre de còpies en català sinó també a la distribució i exhibició de les pel·lícules en versió catalana.** Considerem que aquest procés ha de fer-se a partir de polítiques actives i el necessari desplegament del reglament de la Llei (encara pendent d'aprovar), per tal que es facin efectius els objectius que estableix la normativa vigent. Recordem que la Llei del Cinema de Catalunya va ser aprovada al Parlament el juny del 2010 amb un ampli consens social (117 vots a favors i només 17 en contra) i que té com a

objectiu general d'arribar al 50% de les projeccions cinematogràfiques estrenades a Catalunya doblades o subtitulades en català, al gener del 2018 (a excepció de les pel·lícules europees doblades de menys de setze còpies).

Així mateix, la Plataforma per la Llengua opina que, a exigència de la Comissió Europea en el comunicat fet públic el 21 de juny, caldrà rectificar només la part del text de la Llei del Cinema en el que, segons la CE, s'exclou de l'obligatorietat marcada a l'article 18.1 a les pel·lícules espanyoles en versió en castellà. Destaquem, però, que el mateix comunicat europeu avalava, un cop més, la legitimitat de la promoció del català que efectua aquesta Llei.

Per acabar aquesta valoració, també recordem que s'ha d'avançar en l'àmbit del cinema per tal de posar fi a la situació d'anormalitat del català i dels drets dels espectadors catalans en relació a altres comunitats comparables al català en nombre de parlants d'Europa i d'Amèrica del Nord, i que es va fer palesa a l'***Estudi sobre les pràctiques i legislacions entorn de la llengua al cinema en diversos països europeus, Quebec i Catalunya*** (podeu veure l'estudi en línia a: www.plataforma-llengua.cat/estudis/interior/59).

5. Annex

Fitxa tècnica:

Període d'observació: del 3 de febrer de 2012 al 27 d'abril de 2012 (ambdós inclosos).

Dies d'observació: Tots els dies d'estrena (tots els divendres de cada setmana excepte els festius), la qual cosa representa un total de 13 dies.

Font d'informació: La secció de cinema del diari El Punt Avui.

Àmbit geogràfic: Barcelona ciutat, tot i que les dades generals són per l'àmbit de Catalunya, en el territori sota administració de la Generalitat.

Dades recollides setmanalment:

- Nombre total de pel·lícules estrenades
- Nombre total de pel·lícules estrenades en català
- Nombre total de pel·lícules estrenades de producció catalana
- Nombre total de pel·lícules estrenades estrangeres
- Nombre total de pel·lícules estrenades en V.O.C.
- Nombre total de pel·lícules estrenades subtítulades en català
- Nombre total de pel·lícules estrenades doblades en català
- Nombre total de pel·lícules estrenades en castellà
- Nombre total de pel·lícules estrenades en V.O.E.
- Nombre total de pel·lícules estrenades subtítulades en castellà
- Nombre total de pel·lícules estrenades doblades en castellà
- Títol de la pel·lícula
- Idioma
- Pel·lícula en V.S.O./doblada/subtitulada
- Si es projecta en 3D o no
- Nom del cinema
- Nombre de sales on es projecta
- Nombre de sessions
- Horaris de les sessions
- Durada de les estrenes en cartellera

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

L'ONG DEL CATALÀ.

Plataforma per la Llengua

Via laietana, 48 A, principal 2a

08003 Barcelona

info@plataforma-llengua.cat

www.plataforma-llengua.cat

#ONGcatala